

NHIỆM VỤ TRỌNG TÂM CỦA NĂM 2009

THS. NGUYỄN THỊ THÀNH

Tính đến nay, chính sách kích cầu của Chính phủ đã mang lại những kết quả đáng khích lệ. Tăng trưởng kinh tế trong quý 1/2009 đạt 3,1% và dự báo cho cả năm tăng vào khoảng từ 5,0% đến 5,5%. Hai yếu tố cơ bản phản ánh cung - cầu của thị trường tiền tệ là lãi suất và tỷ giá được quản lý và điều hành nằm trong tầm kiểm soát của Nhà nước. Cán cân thương mại và cán cân vãng lai đều thặng dư, cán cân thanh toán tổng thể có nhiều khả quan hơn so với cùng kỳ năm trước. Tăng trưởng tín dụng được cải thiện qua từng tháng và đã có sự cải thiện rõ rệt hơn vào tháng 4 và tháng 5 này.

Để đạt được kết quả như vậy là do ngay từ cuối năm 2008, Chính phủ đã đưa ra các gói giải pháp đồng bộ và thực hiện quyết liệt nhằm hạn chế tối đa tác động tiêu cực của

cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu, duy trì tăng trưởng hợp lý, ổn định kinh tế vĩ mô, đảm bảo an sinh xã hội. Đặc biệt là việc Ngân hàng Nhà nước (NHNN) duy trì lãi suất cơ bản 7%/năm với cơ chế điều hành trần lãi suất cho vay đối với các Ngân hàng Thương mại, đi đôi với việc thực hiện chương trình hỗ trợ lãi suất 4% vay vốn ngân hàng bằng VND.

Tuy nhiên, nền kinh tế Việt Nam hiện nay vẫn tiếp tục đương đầu với những khó khăn, thách thức của khủng hoảng kinh tế, tài chính toàn cầu. Nguồn cung ngoại tệ cho nền kinh tế bị giảm sút do thị trường xuất khẩu bị co hẹp, đầu tư nước ngoài giảm, lượng kiều hối giảm... đồng thời yếu tố tâm lý của người dân cũng như doanh nghiệp lo ngại sự giảm giá đồng nội tệ so với USD khi Chính phủ thực hiện chính sách hỗ trợ cho xuất khẩu hàng hoá. Hiện tượng tích trữ chờ giá tăng, dự phòng rủi ro tỷ giá thông qua việc tăng liên tục số dư tiền gửi ngoại tệ tại hệ thống các ngân hàng trong suốt 5 tháng qua, cùng với việc găm giữ USD của người dân và doanh nghiệp đã hạn chế nguồn

ngoại tệ lưu thông. Điều này càng gây ra tình trạng căng thẳng về ngoại tệ USD kinh doanh tại các NHTM và thị trường tự do trong thời gian gần đây.

Mặt khác, do vay được bằng VND từ chương trình hỗ trợ lãi suất, nên nhiều doanh nghiệp đã trả nợ vay ngoại tệ USD, chuyển sang vay VND để được hưởng chính sách hỗ trợ lãi suất 4%. Tín dụng cả nền kinh tế 4 tháng tăng trưởng 11,6% trong khi tín dụng bằng ngoại tệ lại giảm 2,5% càng làm cho các NHTM dư thừa nguồn ngoại tệ cho vay, nhưng lại thiếu ngoại tệ bán cho doanh nghiệp.

Trong thời gian tới nhu cầu ngoại tệ của nền kinh tế có thể tăng tăng mạnh, một mặt có thể do sự phục hồi của sản xuất và hoạt động nhập khẩu. Giá nhập khẩu nhiều mặt hàng có xu hướng tăng trở lại và các doanh nghiệp đẩy mạnh nhập hàng về khi thị trường đầu ra bắt đầu có tín hiệu tốt. Xuất khẩu có dấu hiệu phục hồi nhưng còn nhiều khó khăn và bị hạn chế từ thị trường Mỹ, EU và Nhật Bản. Mặt khác các nguồn vốn đầu tư FDI, vốn ODA cũng như nguồn kiều hối

cũng được dự báo sẽ giảm do tác động bởi khủng hoảng kinh tế toàn cầu. Do vậy, nếu không có những giải pháp hữu hiệu thì tình trạng căng thẳng cung - cầu ngoại tệ sẽ tiếp tục diễn biến phức tạp. Để bình ổn thị trường ngoại hối hiện nay, NHNN đã đưa ra 3 nhóm giải pháp chính: (i) Thông tin tuyên truyền; (ii) Sử dụng các công cụ kinh tế; (iii) Chấn chỉnh thị trường, chống đầu cơ. Đồng thuận với chủ trương của NHNN, với vai trò là một NHTM Nhà nước lớn ở Việt Nam, Ngân hàng Công Thương Việt Nam đã gương mẫu thực hiện các giải pháp trên và xin được đề xuất một số ý kiến như sau:

Thứ nhất, giải pháp về sử dụng các công cụ kinh tế

- Các NHTM, nhất là khối các NHTM.CP cần điều chỉnh giảm lãi suất tiền gửi, tiền vay USD để tạo sự chênh lệch giữa lãi suất vay bằng VND và vay bằng USD ở mức từ 2%/năm đến 3%/năm. Nhằm hạn chế hệ quả phát sinh do doanh nghiệp vay VND từ chương trình hỗ trợ lãi suất cho vay 4% để mua lịch trữ USD khiến nhu cầu ngoại tệ tăng mạnh, ngân hàng rơi vào tình trạng khan hiếm USD để bán. NHTM cần phải điều chỉnh giảm lãi suất tiền gửi USD để bảo toàn được lợi nhuận do không cho vay USD được khi vẫn phải huy động USD. Đồng thời NHTM nên giảm lãi suất cho vay USD để hấp dẫn doanh nghiệp vay vốn bằng USD thay vì chỉ đi mua USD, giảm áp lực tăng nhu cầu về nguồn vốn VND.

- NHNN tiếp tục thực hiện hoán đổi ngoại tệ USD với các NHTM. Để khắc phục tình trạng thừa ngoại tệ USD cho vay thiếu ngoại tệ kinh doanh, vừa tạo thêm nguồn vốn VND giúp NHTM đáp ứng nhu cầu tín dụng đối với các doanh nghiệp theo chương trình hỗ trợ của Chính phủ, vừa thu hút được nguồn ngoại tệ thừa do tín dụng ngoại tệ giảm, đồng thời tăng ngoại tệ để NHNN bán can thiệp, tạo thanh khoản và kích hoạt thị trường ngoại hối.

- NHNN chủ động bán ngoại tệ can thiệp thị trường. Với lượng dự trữ ngoại hối của NHNN vẫn đảm bảo ổn định ở mức cao, NHNN tăng cường bán hỗ trợ thanh khoản trên thị trường liên ngân hàng và bán cho các doanh nghiệp phục vụ nhu cầu thiết yếu của nền kinh tế.

Ngoài ra, NHNN có thể thực hiện chính sách lãi suất tiền gửi thích hợp đối với các tổ chức kinh tế có nguồn thu ngoại tệ và xem xét có thể áp dụng biện pháp hỗ trợ lãi suất

vay vốn bằng USD đối với doanh nghiệp xuất nhập khẩu để tránh tình trạng doanh nghiệp chỉ vay VND, sau đó phải chuyển đổi VND sang USD, làm cho thị trường tiền tệ phức tạp thêm.

Thứ hai, giải pháp thông tin tuyên truyền
Trước thực trạng người dân và doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp xuất khẩu có tâm lý lo sợ tỷ giá biến động nên đã tăng nhu cầu mua ngoại tệ, NHNN cần quan tâm sâu sắc hơn đến định hướng dư luận xã hội, ngăn chặn kịp thời các tin đồn thất thiệt gây những biến động mạnh đến tỷ giá hối đoái trên thị trường tiền tệ. Đây là giải pháp rất quan trọng và cần thiết, có tác dụng để giải

...NHNN CẦN QUAN TÂM SÂU SẮC HƠN ĐẾN ĐỊNH HƯỚNG DƯ LUẬN XÃ HỘI, NGĂN CHẶN KỊP THỜI CÁC TIN ĐỒN THẤT THIẾT GÂY NHỮNG BIẾN ĐỘNG MẠNH ĐẾN TỶ GIÁ HỐI ĐOẠI TRÊN THỊ TRƯỜNG TIỀN TỆ...

toả tình trạng găm giữ ngoại tệ trong doanh nghiệp và các tầng lớp dân cư.

Thứ ba, giải pháp quản lý thị trường
Để xảy ra tình trạng nhiều doanh nghiệp có nguồn thu bằng USD không chịu bán lại cho ngân hàng, có tâm lý chờ giá tiếp tục tăng lên, thậm chí còn ép ngân hàng với một mức giá cao hơn trần quy định của NHNN hiện hành; lại có doanh nghiệp chưa có nhu cầu sử dụng ngoại tệ nhưng cũng mua USD để trả nợ trước hạn hoặc găm giữ trên tài khoản tiền gửi chờ giá cao để bán lấy VND... là do quản lý nhà nước về ngoại hối chưa chặt, làm cho ngoại tệ thiếu một cách giả tạo trên thị trường. Vì vậy trong những tháng còn lại của năm 2009, NHNN cần:

1. Tiếp tục điều hành linh hoạt, mềm dẻo

chính sách tiền tệ để hỗ trợ các doanh nghiệp có điều kiện phát triển. Đặc biệt là việc xử lý mối quan hệ giữa lãi suất và tỷ giá đảm bảo linh hoạt và tạo được niềm tin đối với các doanh nghiệp và dân cư về sự ổn định trong điều hành các chính sách kinh tế vĩ mô.

Hiện nay, lãi suất huy động VNĐ đang có hiện tượng tăng mạnh, có thể do nguyên nhân đáp ứng nhu cầu tăng tín dụng VNĐ hiện đang rất lớn. Việc tăng cho vay theo lãi suất thoả thuận tại một số các NHTM đang là một vấn đề cần được quan tâm. Điều này ít nhiều sẽ làm ảnh hưởng tới chính sách kích cầu mà Chính phủ và NHNN đang theo đuổi. Vì vậy các NHTM cần kiểm soát chặt chẽ trong việc cho vay tiêu dùng.

2. Chính phủ thực hiện việc hoàn thuế, miễn giảm thuế đối với các doanh nghiệp xuất khẩu, các doanh nghiệp khó khăn thực sự, các NHTM Nhà nước đã thực thi giải pháp bình ổn thị trường tiền tệ, chia sẻ khó khăn cho các doanh nghiệp.

3. Nên có chính sách sẵn sàng bán ngoại tệ USD cho các NHTM có nhu cầu để gián tiếp can thiệp mạnh mẽ hơn, tạo thanh khoản và kích hoạt trở lại hoạt động bình thường của thị trường tín dụng.

4. Cần có các giải pháp đồng bộ, kể cả giải pháp hành chính để hạn chế tình trạng đô la hóa trên tinh thần triển khai ý kiến chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại Công văn số 695/TTg - KTN ngày 8/5/2009. Các cơ quan quản lý cần tăng cường kiểm tra, thường xuyên chấn chỉnh, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm quy định của pháp luật về quản lý ngoại hối, đặc biệt là các hoạt động mua bán ngoại tệ trái phép, chống đầu cơ, quảng cáo, niêm yết giá hàng hoá và dịch vụ bằng ngoại tệ; NHNN cần xử lý nghiêm khắc các hành vi cố tình mua bán ngoại tệ vượt trần qui định.

Bên cạnh biện pháp kể trên, Chính phủ, NHNN thường xuyên kiểm soát và quản lý chặt chẽ các luồng vốn ngoại tệ, chủ động cân đối xuất nhập khẩu, khuyến khích các doanh nghiệp có ngoại tệ bán lại cho ngân hàng. Bằng giải pháp đồng bộ và được các cơ quan quản lý nhà nước thực hiện quyết liệt, nhất là việc điều hành lãi suất và tỷ giá theo hướng thận trọng, linh hoạt, giúp các doanh nghiệp nói chung và NHTM nói riêng có điều kiện thuận lợi trong hoạt động kinh doanh, phát triển bền vững trong điều kiện hiện nay ■